Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Avokimi i bazuar në të drejta të njeriut

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Agjenda

- Korniza ligjore në Kosovë lidhur me të drejtat e grave
- Fushat në nevojë për përputhje me standardet e Bashkimit Evropian
- Si të përfshihen gratë në komentimin e ligjeve të reja dhe strategjive për avokimin e bazuar në të drejta.
  - Procesi zyrtar
  - Mekanizmi i ri i RrGGK
  - Shembull praktik dhe ushtrim: Programi Kombëtar për Zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim - Asocimit (PKZMSA)

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Objektivat

-
  - Të njihemi me të drejtat e njeriut dhe drejtat e grave,
- kornizën ligjore dhe shërbimet ekzistuese që nxisin dhe mbrojnë të drejtat tona.

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

▪

- **Të drejtat e njeriut janë ato të drejta që i përkasin**

- çdo – burri apo grua, vajzë apo djalë, i ri apo i vjetër, - për arsyen e vetme se ajo ose ai është një qenie njerëzore. Këto të drejta përbëjnë pjesën themelore të standardeve pa të cilat njeriu nuk mund të realizoje dinjitetin e qenësishëm njerëzor.

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

- Dokumenti themelor për të drejtat e njeriut është Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut, që u miratua nga Organizata e Kombeve të Bashkuara në vitin 1948.

- Deklarata mbështetet nga dy Konventa Ndërkombëtare të Rëndësishme mbi të Drejtat Civile dhe Politike, si dhe mbi të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kuturore, që të dyja të miratuara në vitin 1966.

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Cilat janë parimet themelore të të drejtave të njeriut?

I. Barazia

- II. Universaliteti
- III. Mosdiskriminimi
- IV. Pandashmëria
- V. Ndërvarësia
- VI. Përgjegjësia (e qeverive, individuale, subjektet tjera përgjegjëse)

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Të drejtat e grave

- **"Të drejtat e njeriut për gratë dhe vajzat janë një pjesë e patjetërsueshme, integrale dhe e pandarë e të drejtave universale të njeriut … të drejtat e njeriut tek gratë duhet të përbëjnë një pjesë integrale e t**ë gjitha politikave dhe veprimeve për një zhvillim të qëndrueshëm dhe mirëqenie të mirë. (1995)

- Kjo fjali shpreh njohjen e parë zyrtare nga komuniteti ndërkombëtar se të drejtat e grave janë të drejta të njeriut.

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Konventa për Eleminimin e të gjitha formave të Diskriminimit ndaj Grave (CEDAW)

- Konventa u miratua në vitin 1979 nga Kombet e Bashkuara dhe shpesh cilësohet si ligji ndërkombëtar i të drejtave të grave;

- Është nënshkruar nga 180 vende.

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Sipas konventës: Diskriminimi ndaj grave përcaktohet si?

- “çdo dallim, përjashtim ose kufizim që bëhet mbi bazën e seksit, e që ka për pasojë ose për qëllim të komprometojë ose të asgjësojë njohjen, gëzimin ose ushtrimin nga gratë, pavarësisht nga gjendja e tyre martesore, mbi bazën e barazisë së burrit dhe të gruas, të të drejtave dhe të lirive themelore të njeriut në fushën politike, ekonomike, shoqërore, kulturore, civile ose në çdo fushë tjetër”.

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Pranimi i Konventës kërkon?

- Përfshirjen e parimit të barazisë mes burrave dhe grave në sistemin e tyre ligjor, shfuqizimi i të gjithë ligjeve diskriminuese dhe miratimi i ligjeve që ndalojnë diskriminimin ndaj grave;

- Ngritja e mekanizmave për të siguruar që gratë gëzojnë të drejtat civile dhe barazinë ligjore, si dhe mbrojtjen e tyre efektive ndaj diskriminimit mbrojtjen efektive të grave prej diskriminimit;

- Të sigurohet eliminimi i të gjitha akteve të diskriminimit ndaj grave prej personave, organizatave apo ndërmarrjeve;

- Shmangia e të gjithë faktorëve kulturorë, besimeve dhe praktikave që lindin diskriminim ndaj grave;

- Eliminimi i të gjithë akteve të diskriminimit ndaj grave të kryera nga persona, organizata apo ndërmarrje.

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Instrumentet tjera ligjore ndërkombëtare mbi të drejtat e grave

- Rezoluta e Këshillit të Sigurimit të OKB 1325 për Gratë, Paqen dhe Sigurinë;
- Deklarata e Pekinit dhe Platforma për Veprim;
- Legjislacioni i Bashkimit Europian;
- Rezoluta e Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara 1325/2000 mbi Gratë, Paqen dhe Sigurinë.

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Të drejtat dhe korniza ligjore në Kosovë

- Eshtë në harmoni me standardet ndërkombëtare të të drejtave te njeriut;
- Përveç ligjeve vendore, Neni.22 i Kushtetutës se Republikës se Kosovës tregon se, 'të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të garantuara nga marrëveshjet dhe instrumentet në vijim duhet të jenë drejtpërdrejtë të aplikueshëm në Republikën e Kosovës.

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Të drejtat dhe korniza ligjore në Kosovë

- Deklarata Universale per te Drejtat e Njeriut (DUDNJ),
- Konventa Europiane per Mbrojtjen e te Drejtave te Njeriut dhe Lirive Fundamentale;
- Pakti Nderkombetar mbi te Drejtat Civile dhe Politike;
- Konventa Kornizë per Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare;
- Konventa per Eliminimin e te Gjitha Formave te Diskriminimit Racial
- Konventa për Eliminimin e Të Gjitha Formave të Diskriminimit Kundër Grave (CEDAW);
- Konventa për të Drejtat e Fëmijës;
- Konventa kunder Tortures dhe Trajtimeve dhe Ndershkimeve te tjera Mizore, Jonjerezore dhe Poshteruese

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Të drejtat e Gruas dhe Barazia gjinore në legjislacionin e Kosovës

- Konventa mbi Eliminimin e të gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave (CEDAW) – tashmë pjesë e Kushtetutës së Republikës së Kosovës
- Ligji për barazi gjinore (2015)

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Të drejtat e Gruas dhe Barazia gjinore në legjislacionin e Kosovës

- Ligji për ndalimin e trafikimit të personave dhe mbrojtja e viktimave te trafikimit me qenie njerëzore në Kosovë;
- Ligji mbi shërbimet sociale dhe familjare;
- Ligji i punës (puna e organizatave të grave ka ndihmuar që pushimi i lehonise të zgjatet në 12 muaj nga vetëm 12 javë).

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Të drejtat e Gruas dhe Barazia gjinore në legjislacionin e Kosovës

- Ligji për Ndërmjetësim
- Ligji kundër diskriminimit- LKD
- Programet e Qeverisë ne temen e barazise gjinore

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Të drejtat e Gruas dhe Barazia gjinore në legjislacionin e Kosovës

- Draft Strategjia dhe Plani i Veprimit për të Drejtat e Njeriut në Republikën e Kosovës
- Draft Strategjia dhe Plani i Veprimit kunder dhunes ne familje (2016-2020)
- Strategjia kunder trafikimit te qenieve njerëzore
- Në kuadër të hartimit të politikave dhe dokumenteve strategjike është hartuar Programi i Qeverisë për Barazi Gjinore për periudhën 2012-14, që është bërë nën udhëheqjen e Agjensionit për Barazi Gjinore.

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Ligji për barazinë gjinore

- Ky ligj vlen për meshkujt, femrat dhe personat që kanë një karakteristikë të mbrojtur të identitetit gjinor apo të seksit, si dhe garanton mundësi dhe trajtim të barabartë, në sferën publike dhe private të jetës shoqërore, duke përfshirë jetën politike dhe publike, punësimin, arsimin, shëndetësinë, ekonominë, përfitimet shoqërore, sportin, kulturën dhe sferat tjera të përcaktuara me këtë ose ndonjë ligj tjetër.

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Ligji për barazinë gjinore

- Ligji ngre parimin e pjesëmarrjes së barabartë gjinore, perkufizon përfaqësimin e pabarabartë - është atëherë kur pjesëmarrja apo përfaqësimi i njërës gjini, është më i ulët së pesëdhjetë përqind (50%) në çdo organ dhe nivel vendimmarrës në jetën politike dhe publike;

- Ndalon të gjitha format direkte dhe indirekte të diskriminimit me bazë gjinore

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

- Ndërkohë që barazia gjinore është një çështje e drejtësisë dhe e të drejtave të njeriut, ajo është gjithashtu një parakusht për një rritje të duhur shoqërore dhe ekonomike

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Ligji për barazinë gjinore

- Masat e përgjithshme për parandalimin e diskriminimit gjinor dhe sigurimin e barazisë gjinore
- Institucionet publike marrin masa të veçanta të përkohshme me qëllim të përshpejtimit të realizimit të barazisë faktike midis femrave dhe meshkujve në ato fusha ku ekzistojnë pabarazi.
- Mund të përfshijnë: kuotën; programe për të ndihmuar rritjen e pjesëmarrjes së gjinisë në vendimmarrje dhe jetën publike; Fuqizimin ekonomik si dhe rishpërndarjen e burimeve;

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Ligji për barazinë gjinore

- Partitë politike Partitë politike me aktet e tyre obligohen të zbatojnë masat për promovimin e pjesëmarrjes së barabartë të meshkujve dhe femrave në organet dhe trupat e partive, në pajtim me dispozitat e nenit 6 të këtij ligji.
- Neni 6, pika 8: Përfaqësimi i barabartë gjinor në të gjitha organet legjislative, ekzekutive dhe gjyqësore dhe institucionet e tjera publike arrihet kur sigurohet përfaqësim minimal prej pesëdhjetë përqind (50%) për secilën gjini, përfshirë edhe organet e tyre drejtuese dhe vendimmarrëse.

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Ligji për barazinë gjinore

- Ndalohet diskriminimi i drejtpërdrejtë apo i tërthortë në bazë të gjinisë, statusit martesor apo familjar, shtatzënisë, lindjes, prindërisë dhe secilës formë të kujdestarisë në sektorin publik ose privat
- Puna e papaguar e femrave dhe meshkujve vlerësohet kontribut për zhvillimin e familjes dhe të shoqërisë, në rast kur ai/ajo: 1.1. kujdeset për mirëqenien e familjes; 1.2. kujdeset për fëmijët; 1.3. kujdeset për anëtarë të tjerë të familjes; 1.4. merret me punët në bujqësi dhe ekonomi familjare.

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

- Ndalimi i diskriminimit gjinor në qasje dhe furnizim me mallra dhe shërbime
- Ndalohet diskriminimi mbi bazë gjinore në institucione arsimore në të gjitha nivelet, duke përfshirë qasjen në arsimim, procesin e pranimit, qasjen në shërbime, mjete dhe përfitime si bursat, rezultatet e vlerësimit, marrjen e diplomave dhe titujve shkencor, qasjen në trajnime profesionale, ndjekjen e arsimimit, sporteve dhe fushave tjera
- Gjobat e uleta prej 300 deri ne 900 Euro.

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Ligji për barazinë gjinore

- Statistikat gjinore
- "Institucionet e Kosovës, që në përputhje me ligjet janë të autorizuara për të mbledhur, verifikuar procesin dhe analizuar statistikat, do të përfshijnë indikatorin gjinor në të gjithë aktivitetet e tyre, regjistrimin e popullsisë, hulumtimet demografike apo çdo kërkim të ndonjë lloji tjetër".
- Ndarjen sipas gjinisë të të gjitha të dhënave të nevojshme statistikore, që mblidhen, regjistrohen, përpunohen dhe obligohen që këto të dhëna t'i dorëzojnë në Agjencinë e Statistikave të Kosovës

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

- Ligji për barazinë gjinore
- Mekanizma të ngritura në nivel qendror
- Komisioni Parlamentar për të drejta te njeriut;
- Zyra e Ombudspersonit (Avokati popullit);
- Agjencioni për Barazi Gjinore
- Zyra për Qeverisje të mirë në Zyrën e Kryeministrit

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

- Ligji për barazinë gjinore
- Mekanizma të ngritura në nivel qendror

- Njësitet për të drejtat e njeriut në çdo ministri
- Zyrtaret për Barazi Gjinore ne secilën Ministri te Qeverise
- Grupi ndërministror për barazi gjinore
- Agjencia e Statistikave të Kosovës

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Ligji për barazinë gjinore
Mekanizma të ngritura në nivel lokal

- Njësitë për të drejtat e njeriut në kuadër të komunës;

- Zyrtarët për Barazi gjinore në komunat e Kosovës

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

- Pyetje?
- Ju faleminderit!

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Obligimet e tjera të BE sa i përket Barazisë Gjinore

- Traktati për themelimin e Komunitetit Ekonomik Evropian (KEE) (1957): krijon parimin e pagës së barabartë në mes të burrave dhe grave për punë të barabartë
  - http://www.ab.gov.tr/files/ardb/evt/1_avrupa_birligi/1_3_antlasmalar/1_3_1_kurucu_antlasmalar/1957_treaty_establishing_eec.pdf
- Karta e të Drejtave Themelore të Bashkimit Evropian: "Barazia në mes burrave dhe grave duhet të sigurohet në të gjitha fushat, përfshirë punësimin, punën dhe pagën." (Neni 23.1) "Parimi i barazisë nuk do të ndalojë mirëmbajtjen ose adoptimin e masave që ofrojnë përparësi në favor të gjinisë së nën-përfaqësuar" (Neni 23.2)
  - http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Obligimet e tjera të BE sa i përket Barazisë Gjinore

- Strategjia e BE për Barazi në mes Burrave dhe Grave 2010-2015: definon gjashtë prioritete në fushat e barazisë gjinore: 1) Direktiva 79/7, 1997: ndalon diskriminimin direkt dhe indirekt në baza gjinore në fushën e sigurimit social (Neni 4.1)
  - http://www.equalrightstrust.org/sites/www.equalrightstrust.org/files/ertdocs//%284.3%29_Council_directive_78.pdf
- Direktiva e Punëtoreve Shtatëzëna, Direktiva 92/85: Objektiva e kësaj direktive është mbrojtja e shëndetit dhe siguria e grave në punë gjatë shtatëzanisë ose pasi që kanë lindur, dhe grave gjidhënëse
  - https://osha.europa.eu/en/legislation/directives/10

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Obligimet e tjera të BE sa i përket Barazisë Gjinore

- Direktiva e pushimit prindëror 2010/18: Punëtorët kanë të drejtë në pushim prindëror në rastin e lindjes apo adoptimit të fëmijës. Ky pushim mund të merret derisa fëmija të ketë arritur moshën e caktuar nga ligji vendor dhe/ose marrëveshjet kolektive, por para se fëmija të mbush 8 vjet. Kjo direktivë vlen në mënyrë të barabartë për të gjithë punëtorët, gra dhe burra, pa marrë parasysh llojin e kontratës së punës (kontratë për periudhë të pacaktuar, periudhë të caktuar, gjysëm orar ose të përkohëshme).
  - http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV:em0031

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Obligimet e tjera të BE sa i përket Barazisë Gjinore

- Direktiva 2004/113/KE për zbatimin e parimit të trajtimit të barabartë ndërmjet burrave dhe grave në qasjen dhe furnizimin e mallrave dhe shërbimeve
  - http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:32004L0113
- Direktiva 2006/54/KE në mundësi të barabarta: Qëllimi i kësaj direktive është të siguroj zbatimin e parimit të mundësive të barabarta dhe trajtimit të barabartë të burrave dhe grave në çështjet e punësimit dhe profesionit
  - http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32006L0054

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Plani i Veprimit Gjinor i BE-së (PVGJ)

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Plani i Veprimit Gjinor i BE-së 2016-2020

- Adoptuar në shtator 2015
- Miratuar nga Këshilli Evropian në tetor 2015
- Titulli: "Brazia Gjinore dhe Fuqizimi i Grave: Transformimi i jetës së vajzave dhe grave përmes marrëdhënieve të jashtme të BE-së"
- Për herë të parë vlen për të gjitha misionet e BE-së në të gjithë botën.
  - Në: http://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/staff-working-document-gender-2016-2020-20150922_en.pdf
- Seminar përmes internetit
  - http://capacity4dev.ec.europa.eu/the-learning-space/minisite/thematic-courses/gender/webinar-gender

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Plani i veprimit gjinor i BE-së 2016-2020

- Vlen pë të gjitha politikat e BE-së, përfshirë zhvillimin, fqinjësinë, tregtinë, ndihmën humanitare, etj.
- Bën përpjekje të sigurojë barazinë gjinore në të gjitha aktivitetet dhe marrëdhëniet e jashtme të BE-së.
- I detyron të gjitha misionet e BE-së në të gjithë botën që çdo vit të raportojnë në rezultatet e arritura në të paktën një fushë dhe zhvendosjen e kulturës institucionale.
  - Ndryshe nga PVGJ 2010-2015 ku raportimi ka qenë vullnetar

Burimi: http://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/staff-working-document-gender-2016-2020-20150922_en.pdf

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Prioritetet tematike

1) Integriteti fizik dhe psikologjik

2) Të drejtat ekonomike dhe sociale

3) Zëri dhe pjesëmarrja

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Integriteti fizik dhe psikologjik

- Liria nga të gjitha format e dhunës
- Eliminimi i trafikimit për të gjitha format e eksploatimit
- Mbrojtje nga dhuna seksuale dhe dhuna në baza gjinore në kriza
- Qasje në shërbimet e shëndetit mendor dhe fizik
- Kontroll i plotë mbi seksualitetin dhe shëndetin seksual riprodhues
- Nivele të ushqimit të shëndetshëm gjatë gjithë ciklit të jetës

Të drejtat ekonomike dhe sociale

- Qasje të barabartë në arsim cilësor, arsim profesional dhe trajnim
- Qasje në punë të denjë për gratë e të gjitha moshave
- Qasje të barabartë në shërbime financiare dhe burime
- Qasje të barabartë dhe kontroll mbi ujë të pastër, energji, transport, infrastrukturë

Zëri dhe pjesëmarrja

- Të drejta të barabarta dhe mundësi për gratë të marrin pjesë në proceset e politikave dhe të qeverisjes në të gjitha nivelet.
- Organizatat e grave / Mbrojtësit e të drejtave të njeriut lirshëm punojnë dhe janë të mbrojtur nga ligji.
- Të drejta të barabarta për të marrë pjesë në çështjet klimatike dhe mjedisore

Zhvendosja e kulturës institucionale

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

BE në Kosovë

- Integrimi gjinor është i detyrueshëm në të gjitha programet dhe projektet
- Siguron analizën gjinore në informimin e programeve/projekteve
- Siguron përfshirjen e të dhënave të ndara sipas gjinisë
- Punon me OJQ dhe agjensi kombëtare si ABGJ, Agjencia e Statistikave të Kosovës

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Brukseli do të rangojë delegacionet në bazë të suksesit

- Si një nxitje për zbatimin e Planit të Veprimit, Delegacionet do të rangohen kundër njëri-tjetrit, dhe fituesit do të shpërblehen.
- Brukseli do të monitorojë progresin e delegacioneve në analizën gjinore dhe raportim në lidhje me:
  - Planin e Veprimit Gjinor
  - Gender Marker për projekte
  - Ekspertizë gjinore në kuadër të delegacionit, etj.

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Avokimi i bazuar në të drejtat e njeriut

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Cka është avokimi i bazuar në të drejta?

- Lidhur me të drejtat e njeriut (është e drejta JONË)
- Kur i përdorim ligjet dhe dokumentet e tjera që mbrojnë të drejtat tona në realizimin e të drejtave tona
  - OSE kur avokojmë për të drejtat tona
  - Duke i cituar këto ligje në punën tonë avokuese ne kemi pushtet shtesë
- Kur avokojmë për më SHUMË të drejta
  - Ne synojmë të vendosim ligje të cilat do të mbrojnë të drejtat tona ose të na japin më shumë të drejta
  - Shembull: e drejta për shëndet dhe edukim: kontraceptivë në shkolla

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Çka është avokimi?

Dhe cka përfshin?

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Cikli i avokimit: Një rishikim

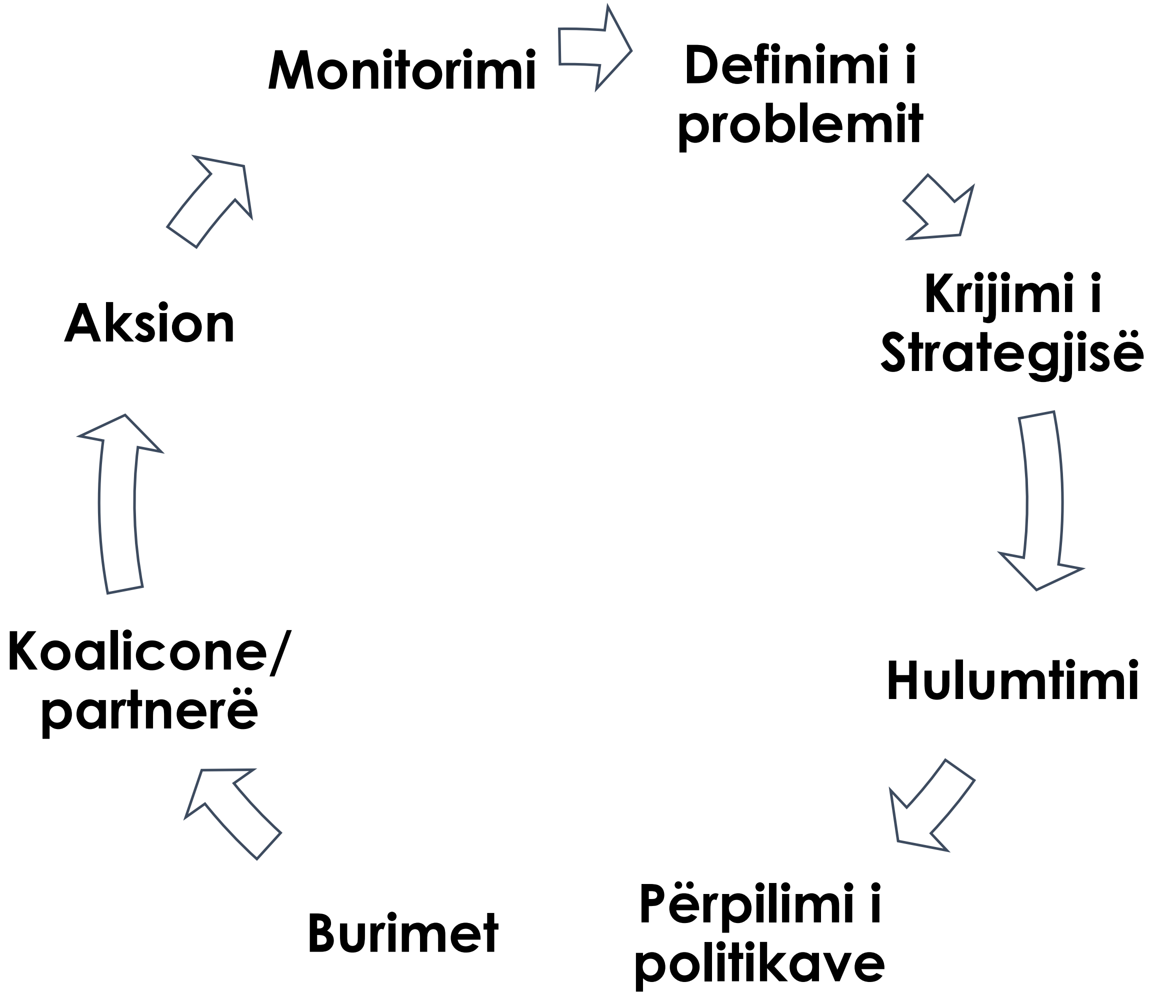

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Ligjbërja / Politikbërja: Procesi zyrtar

- Zakonisht ministritë ose organet qeveritare draftojnë ligjet
- Ata/ato përfshijnë anëtarë të grupit punues të caktuar zyrtarisht
- Ata/ato duhet të përfshijnë analizën gjinore në pajtim me Ligjin për Barazi Gjinore
- Ligjet duhet të jenë në dispozicion të publikut për një periudhë të detyrueshme konsultimi 15 ditore para se të finalizohen dhe të dërgohen në parlament për miratim
- Nëse nuk jemi pjesë e grupeve punuese tashmë (ose duke shkruar dokumente të politikave/ të dhëna për të informuar procesin e draftimit), kështu mund të ofrojmë komente prej perspektivës gjinore

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Praktikat më të mira në vendimmarrje: Përfshirja e njerëzve në politikbërje

- Identifiko tek kush do të ndikojë ligji (njerëz të ndryshëm)
- Takohu me ata/ato dhe diskuto ligjin e propozuar
- Mbledh informata kthyese (feedback) nga ata/ato (personalisht, nëpërmes email, Facebook)
- Hulumto dhe/ose merr nga ligjet
- Përpiloj të gjeturat në një përmbledhje të shkurtër, me prova për të mbështetur të gjeturat.
- Dërgoj tek zyrtarët përkatës dhe organizo takime

Implementuar nga: Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Mekanizmi i ri i RrGGK për konsultim: ligji@womensnetwork.org

Qeveria i dërgon RrGGK (ministritë, Zyra Ligjore e Kryeministrit etj.)

Draft ligjet dhe politikat e dërguara në emailin e RrGGK-së.

RrGGK ju dërgon anëtareve & Lobit ligjin/dokumentin

RrGGK u dërgon email duke i informuar ato rreth ligjit/dokumentit dhe kërkon komente/të dhëna brenda afatit të caktuar kohor

Anëtaret e RrGGK përfshijnë anëtarësinë/grupet e targetuara në konsultime

Anëtaret e RrGGK & Lobi ua dërgojnë komentet e tyre RrGGK-së

Anëtaret ofrojnë komente rreth ligjit/dokumentit duke përdorur 'track changes' dhe i dërgojnë të dhënat në ligji@womensnetwork.org

Mekanizmi i ri i RrGGK për konsultim

RrGGK përmbledh komentet

Asistentët ligjorë të RrGGK rishikojnë të gjitha komentet dhe i përmbledhin në një dokument (Donike)

RrGGK dërgon komentet e përmbledhura, zyrtare tek qeveria

RrGGK dërgon e-mail me komentet zyrtare në emër të anëtareve (duke vënë në dukje cilat anëtare kanë kontribuar)

Anëtaret e RrGGK avokojnë për zbatimin

RrGGK dhe/ose anëtaret me eksperte/ë organizojnë mbledhje me zyrtarë

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Integrimi gjinor në politika: Një ushtrim praktik

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Programi Kombëtar për Zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit

- Dokumenti kryesor që udhëzon integrimin e Kosovës në BE
- A përmban perspektivën gjinore?
- Si do të konsiderohen nevojat e ndryshme të grave dhe burrave, vajzave dhe djemve?
- Rezultatet e analizës sonë sot do të përmbledhen dhe dërgohen si të dhëna zyrtare nga RrGGK tek Ministria e Integrimeve Evropiane dhe aktorë të tjerë kyç.

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Integrimi gjinor në politika: Praktikat më të mira

Implementuar nga:

Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Integrimi gjinor në dokumente të politikave

- A ofron situata apo prapavija informata mbi situatën/problemet specifike të burrave dhe grave, ose të pëbashkëta?
  - Vëmendje direktivave të BE-së (nga trajnimi i mëngjesit)
  - Ndonjë çështje kyçe që nuk është adresuar?
  - Referohuni statistikave
- A ka gjuhë të ndjeshme gjinore?
- A i adresojnë objektivat pabarazitë në mes grave dhe burrave?
- A është përfshirë si duhet promovimi i barazisë gjinore në hartimin e projektit?
  - Rezultatet
  - Aktivitetet

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Integrimi gjinor në dokumente të poltikave

- A është gjinorizuar korniza logjike?
  - Objekivat specifike
  - Rezultatet
  - Aktivitetet
  - Indikatorët: të dhënat e ndara sipas gjinisë
  - Bazat
  - Targetet
  - Supozimet

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Integrimi gjinor në ligje

- Buxheti të përfshij të dhëna të ndara sipas gjinsë

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Shembull

1. Ngjashëm, duhet të zhvillohet kapitali njerëzor për të reduktuar normën e lartë të papunësisë, të luftohet ekonomia informale dhe të forcohet sundimi i ligjit për të përmirësuar ambientin e biznesit për sektorin privat dhe konkurrencën në treg.

2. Gjithashtu, me rritjen e volumit të punëve, kryesisht duke u bazuar në Planin Strategjk 2015-2019, ndërlidhur me harmonizimn e legjislacionit me Acquis të BE-së dhe kërkesat e parashikuara të MSA-së, BQK ka në fokus rritjen dhe avancimin e kapaciteteve përmes rekrutimit të stafit të ri dhe trajnimit të stafit ekzistues për specializime më të avancuara.

3. Për të rritur kapacitetet dhe menaxhimin efektiv të institucioneve publike të sistemit kadastral, do të bëhet organizimi vertikal i sistemit. Kjo e bën më të lehtë të menaxhohet sistemi i kadastrit të pronës së paluajtshme si dhe stafi i cili bënë regjistrimin, mbajtjen dhe përditësimin e të dhënave pasi që do të organizohet nga një qendër.

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave

Projekt i financuar nga BE-ja dhe i menaxhuar nga Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë

Shembull

3. Papunësia e të rinjve është shumë e lartë në Kosovë. Në vitin 2014, kishte pothuajse dy herë më shumë gjasa që të rinjtë të jenë të papunë në krahasim me të rriturit. Në mesin e atyre të moshës 15-24 vjeçare dhe në fuqinë punëtore, 61.0% ishin të papunë. Papunësia është më e lartë në mesin e vajzave (71.7%) sesa djemve (56.2%). Pothuajse një e treta (30.2%) e grupmoshës15 - 24 vjeç nuk ishin në arsim, punësim ose trajnim.

4. Hartimi i politikave, organizimi, rregullimi dhe menaxhimi i sektorit të energjisë bëhet nëpërmjet infrastrukturës ligjore, që përgjithësisht është mjaft e kompletuar dhe mjaft e përafruar me aquis të Bashkimit Evropian (BE).

Implementuar nga:
Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovës
Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave